

Views of Teachers on the Effectiveness of Primary Education 7th Grade Social Science Lesson Performance Tasks

Kemal DURUHAN*, Aytül ÇAVUŞ**

ABSTRACT. This study covers 22 teachers of Social Studies who teach 7th grade pupils in the central town of Bingöl province in 2012. This study is based on qualitative research methods. In this study interviewing method has been used. The interview form has been used for collecting data. This form consists of 8 questions. Data were analyzed through descriptive analysis method. According to the results, most of the teachers stated that the performance tasks were not prepared efficiently by students. It was noticed that the performance tasks had some aspects such as increasing the cooperation and improving socialisation of the pupils. Teachers indicated that they have faced many problems during the implementation of the these tasks. In-service training about performance tasks should be given to teachers and necessary information about performance tasks should be given to students and parents.

Key Words: Performance tasks, Teaching Social Studies, Views of Teachers

SUMMARY

Purpose and significance: The main purpose of this research is to determine the views of teachers of Social Studies that teach 7th grade about the effectiveness of the performance tasks. This study is so important since it clearly reveals the teachers' opinions on the effectiveness of the performance tasks and on the problems they generally face during the implementation period.

Methods: This study covers 22 teachers of Social Studies who teach 7th grade pupils in the central town of Bingöl province in 2012. This study is based on qualitative research methods. In this study interviewing method has been used. The interview form has been used for collecting data. Data were analyzed through content analysis method.

Results: Most of the teachers stated that the performance tasks were not prepared efficiently by students. Most of the teachers stated that the performance tasks had positive effects on increasing cooperation among the pupils and improve their socialisation levels and also leading the pupils to doing effective research on the topics. The teachers have indicated that they have faced many problems during the preparation and delivery of the tasks to the pupils. Most of the teachers stated that they could not provide any helpful guidance for the pupils during the process. The teachers also reported that the parents mostly did not provide the necessary contribution for the preparation of the performance tasks. In order to be able to obtain really effective performance tasks, the teachers have also indicated that these tasks should be of the same or the appropriate level of the students and should enable the students to make use of various and effective information sources. Most of the teachers indicated that they could not realize their goals through getting their pupils preparing such kinds of tasks.

Discussion and Conclusions: In light of this study, it has been concluded that the teachers have both positive and negative opinions in terms of the performance tasks and their implementation so it can be said that, if the obstacles and the negative aspects of these kinds of tasks can be overcome they can be very effective tools and methods for the improvement and development of the pupils of the same degree.

* Doç. Dr. Kemal DURUHAN, İnönü University, Lecturer Department of Educational Sciences Division of Educational Programs and Instruction, k.duruhan@inonu.edu.tr

** Aytül ÇAVUŞ, İnönü University, Master Student Department of Educational Sciences Division of Educational Programs and Instruction, as.20116666@hotmail.com

İlköğretim 7.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Performans Görevlerinin Etkililiğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Kemal DURUHAN* Aytül ÇAVUŞ**

ÖZ. Bu çalışma 2012 yılında Bingöl İli Merkez İlçesinde görev yapan ve 7.sınıf Sosyal Bilgiler dersine giren 22 Sosyal Bilgiler Öğretmenini kapsamaktadır. Bu çalışma, nitel araştırma yöntemine dayalıdır. Çalışmada nitel araştırmalarda kullanılan veri toplama yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılmıştır. Veri toplamak amacı ile görüşme formu kullanılmıştır ve bu formda 8 soru vardır. Veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Ulaşılan sonuçlara göre öğretmenlerin çoğu performans görevlerinin öğrenciler tarafından verimli bir şekilde hazırlanmadığını belirtmişlerdir. Performans görevlerinin araştırmaya sevk etme, işbirliği ve sosyalleştirmeyi artırma gibi etkili yanlarının olduğu, performans görevlerinin verilmesinde ya da yapılmasında birçok sorunla karşılaşıldığı, performans görevlerinin yapılma sürecinde öğretmenlerin çoğunun bu süreçte öğrencilere yeterli rehberlik yapamadığı, performans görevlerinin yapılma sürecinde velilerin gerekli katkıyı sağlayamadığı, daha etkili performans görevi için öğretmenlerin öğrencilerin seviyesine uygun görevler vermesi gerektiği, öğrencilerin birçok kaynaktan araştırma yapması gerektiği, öğretmenlerin çoğunun performans görevinin amacına ulaşmadığını düşündüğü ortaya çıkmıştır. Performans görevleriyle ilgili öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmelidir. Velilere ve öğrencilere performans göreviyle ilgili yeterli bilgi verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Performans görevleri, Sosyal Bilgiler Öğretimi, Öğretmen görüşleri

GİRİŞ

Sosyal Bilgiler, bireyin toplumu oluşturan diğer bireylerle ve fiziki çevresiyle olan ilişkilerini, toplumsal ilişkileri içine katarak inceleyen bir çalışma alanı olarak tanımlanabilir. Sosyal Bilgiler bireylerin millî, ahlaki, manevi, kültürel değerler bakımından besleyici; onlara demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan (Karagöz vd., 2006) ülkelerine karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmek için yol göstermede öğretmenlere rehber olan bir çalışma alanıdır. Toplumsal gerçeklik içinde birey, toplumsal yaşamını oluşturan her türlü etkinlik ile baş başa kalır. Bu toplumsal etkinlikler ile bireyin insan ilişkilerini kolaylaştıran, daha rahat, refah ve mutlu bir hayatı kendi iradesi ile yaşayabilmesini sağlayan tüm olgular ve ilişkiler bu toplumsal gerçek içine girmektedir. Sosyal Bilgiler bu bakımdan diğer bütün Sosyal Bilimlerin birleştiği bir alan olarak değerlendirilebilir.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, tümüyle davranışçı yaklaşımlardan öte, bilginin taşıdığı değeri ve bireyin var olan deneyimlerini dikkate alarak, yaşama etkin katılımını, doğru karar vermesini, sorun çözmesini destekleyici ve geliştirici bir yaklaşım doğrultusunda yapılandırmayı önemseyen bir gelişim göstermektedir. Bu yaklaşımla öğrenci merkezli, dolayısıyla etkinlik merkezli, Sosyal Bilgiler açısından, bilgi ve beceriyi dengeleyen, öğrencinin kendi yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak çevreyle etkileşimine olanak sağlayan yeni bir anlayış yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır. Bu anlayış doğrultusunda Sosyal Bilgiler Programı (MEB, 2005): (1) Her öğrencinin birey olarak kendine özgü olduğunu kabul eder. (2) Öğrencilerin gelecekteki yaşamlarına ışık tutarak, bireylerden beklenen niteliklerin geliştirilmesine duyarlılık gösterir. (3) Bilgi, kavram, değer ve becerilerin gelişmesini sağlayarak, öğrenmeyi öğrenmenin gerçekleşmesini ön planda tutar. (4) Öğrencileri düşünmeye, soru sormaya ve görüş alışverişi yapmaya özendirir. (5) Öğrencilerin fiziksel ve duygusal açıdan sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesini amaçlar. (6) Millî kimliği merkeze alarak, evrensel değerlerin benimsenmesine önem verir. (7) Öğrencilerin kendi örf ve âdetleri çerçevesinde ruhsal, ahlâkî, sosyal ve kültürel yönlerden gelişmesini hedefler. (8) Öğrencilerin haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren bireyler olarak yetişmesini önemser. (9) Öğrencilerin toplumsal sorunlara karşı duyarlı olmasını sağlar. (10) Öğrencilerin öğrenme sürecinde deneyimlerini kullanmasına ve çevreyle etkileşim kurmasına olanak sağlar. (11) Her öğrenciye

* Doç. Dr. Kemal DURUHAN, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Öğretim Üyesi, k.duruhan@inonu.edu.tr

** Aytül ÇAVUŞ, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, as.20116666@hotmail.com

ulaşabilmek için öğrenme-öğretme yöntem ve tekniklerindeki çeşitliliği dikkate alır. (12) Periyodik olarak, öğrenci çalışma dosyalarına bakılarak öğrenme ve öğretme süreçlerinin akışı içerisinde değerlendirmeye olanak sağlar. Bu çerçevede Sosyal Bilgiler dersi şu şekilde tanımlanabilir:

Sosyal Bilgiler, bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fizikî çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir (MEB, 2005).

Sosyal Bilgiler dersi, demokratik değerleri benimsemiş vatandaşlar olarak öğrencilerin içinde yaşadığı topluma uyum sağlamalarını ve öğrencilere bu bilgi birikimini yaşama geçirilebilecek donanımlar kazandırmayı amaçlamaktadır (MEB, 2005).

Yeni ilköğretim programı, 2006 yılında uygulanmaya başlanmış ve yapılandırmacı yaklaşıma göre düzenlenmiştir. Yapılandırmacılık, öğretim ile ilgili bir kuram değil; bilgi ve öğrenme ile ilgili bir kuramdır. Başlangıçta öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak geliştirilmiş ve zaman içinde öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarına ilişkin bir yaklaşım haline gelmiştir. Yapılandırmacı kuramın en önemli farkı değerlendirme konusunda olmaktadır. Bilişsel kuramlarda değerlendirmede nesnellik ön planda iken yapılandırmacılıkta öznellik ön plana geçmektedir (Kaya, 2005).

Yeni ilköğretim programının benimsenmesinde; her çocuğun öğrenebileceği, öğrenmeyi öğrenmenin gerçekleşmesinin ön plana çıkarılması, öğrencilerin düşünmeye, soru sormaya ve görüş alışverişi yapmaya özendirilmesi, öğrencilerin haklarını bilen ve kullanan sorumluluklarını yerine getiren demokratik bireyler olarak yetişmeleri, toplumsal sorunlara karşı duyarlılığın ön plana çıkarılması, öğrencinin, öğrenme sürecinde deneyimlerini kullanmasına ve çevreyle etkileşim kurmasına fırsat verilmesi, öğrenme öğretme yöntem ve tekniklerinde çeşitliliklere yer verilmesi gibi anlayış ve ilkeler esas alınmıştır (Karip, 2005). Yeni ilköğretim programında ölçme ve değerlendirmede yapılandırmacı yaklaşıma dayanan alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri kullanılmıştır ve derslerin günlük hayatta kullanılabilir ve ezberclikten uzak olması ön plana çıkmıştır.

Alternatif ölçme ve değerlendirme, bir cevabın seçiminden çok performanstaki önemin kullanımı, öğrenci yeteneklerini değerlendirebilmek için doğal problemler, kritik düşünme ve problem çözme kabiliyetinin değerlendirilmesi gibi genel özelliklere sahiptir. Alternatif ölçme ve değerlendirme basit bir cevabı seçme yerine kendi cevabını bulma bir problemi anlamının derinliğini gösterme, çözümleri keşfetme, sonuçları yorumlama, ve kritik düşünme fırsatı sağlar (Elharrar, 2006).

Ülkemizde uygulanmakta olan İlköğretim Sosyal Bilgiler Programı, geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin yanı sıra alternatif ölçme yöntem ve tekniklerini içermektedir (MEB, 2005). Sosyal Bilgiler dersi için yapılacak değerlendirme etkinliklerinde öğrencilerin Sosyal Bilgiler Programının tüm boyutlarında sağladığı gelişme ve başarı ölçülmeye ve kaydedilmeye çalışılır. Öğretmenler, öğrencilerin sosyal bilgilerle ilgili konular, kavramlar ve becerilerle ilgili eksiklerini belirlerken, bireysel gelişimlerini izlerken, karşılaştıkları zorlukları tanımlarken, öğrencileri öğrenmeye ve becerilerini geliştirmeye özendirirken değerlendirme yaparlar. Böylece, değerlendirme öğrencilerin eğitiminde yapılandırıcı ve geliştirici bir rol oynar. Öğrencilerin öğrenmesi ve gelişimiyle ilgili elde edilen bilgiler, öğretmenler tarafından kullanılabilirliği gibi öğrencinin kendini değerlendirmesine ve kişisel hedefler belirlemesine de yardım eder (MEB, 2005). Sosyal Bilgiler Programı, bireysel farklılıkları dikkate alan öğrenci merkezli öğretim ve öğrenme stratejilerini benimsemiş olduğu için ölçme ve değerlendirmede de öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumlarını sergilemeleri için çoklu değerlendirmeyi gerektirir. Bu nedenle sadece yazılı ve sözlü sınavlarla öğrenci başarısının ölçülmesi ve değerlendirilmesi uygun değildir. Değerlendirme teknikleri öğrencinin tüm yeteneklerini değerlendirmesine sağlamalıdır (MEB, 2005). Kullanılan bu değerlendirme yöntemlerinden biri de performansa dayalı durum belirlemedir (Kutlu, 2004). Performansa dayalı durum belirleme, öğrencilere uğraştırıcı ve anlamlı performans görevleri verilerek, onların çalışma alışkanlıklarının, sahip oldukları bilgilerin ve becerilerin uygulamaya ilişkin doğru

stratejiler kullanarak ortaya konulması işidir (Hibbard, 2000). Performansa dayalı durum belirleme; öğretmenin öğrencinin ürün oluşturma, yanıt oluşturma ve sunum hazırlamadaki bir beceri ya da yeteneğine ilişkin karar vermesi ve öğrenciyi gözlemlemesidir. Öğretmen öğrencilerin kendi bilgi ve becerileriyle kendi çalışmalarını oluşturmadaki yeteneklerine vurgu yapar (McMillian, 2004). Performansa dayalı durum belirlemenin iki önemli bölümü vardır. Bunlardan biri performans görevi, diğeri performans değerlendirme ve dereceli puanlama anahtarlarıdır. Performansa dayalı durum belirleme, problem çözme, iletişim kurma, eleştirel düşünme gibi çoktan seçmeli testlerle ölçülmesi zor hatta olanaksız olan öğrenci becerilerini ölçmesini sağlar (Perlman, 2002). Performans değerlendirme, öğrencilerin istenilen bir öğrenme alanındaki bilgi, beceri ve tutumlarını ölçmek için, onlara alanla ilgili bir görev verip o görevde etkililiğini geçerliliği ve güvenilirliği sağlamış ölçüm araçları kullanarak tespit etmektir (Çepni, Bayrakçeken ve Semerci, 2007).

Performans görevleri, yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak İlköğretim Programında, ölçme değerlendirme araçları arasında yer almaktadır. Bu görevler öğrencilerin kazandıkları bilgileri günlük hayatta ne ölçüde kullanabildiklerini belirlemek amacıyla yapılmaktadır (Belet ve Girmen, 2007). Performans görevleri, öğrencilerin üst düzey bilişsel becerilerini ölçmek amacıyla kullanılır. Performans görevleri öğrencinin hayatındaki problemleri nasıl çözeceğini ve problem çözmek için sahip olduğu bilgi ve becerileri nasıl kullanacağını gösterir (Arslan, 2009). Performans görevleri yapılma süresi birkaç gün olabilir veya birkaç hafta da sürebilir (Shepardson, 2001).

Performans görevi bir öğrencinin grup içi ya da bireysel faaliyetler kapsamında oluşturduğu ürünle ilgili yazılı veya sözlü yanıtlar üreterek, başarısını kanıtlamasını gerektiren bir faaliyettir. Öğrencilerin sorulan bir soruya, basit bir yanıt vermelerinin ya da verilen seçeneklerden birini seçmelerinin istenmesi performans değerlendirme açısından yeterli olmamaktadır (Nitko, 2004). Performans görevinin aşamaları şunlardır: (1) Tanımlama: Tanımlama kısmı performans görevinin kimlik kartı niteliğindedir. Bu bölümde performans görevinin dersi, dersin konusu, verilmesi düşünülen kazanımlar, kaçınıcı sınıf düzeyine ait olduğu gibi bilgiler yer alır. Öğrencinin ilgili kazanımları kullanarak beklenen öğrenme çıktılarının neler olduğu yazılır. (2) Görev: Performans görevinin esas kısmını oluşturmaktadır. Bu bölümde öğrenciye çözüm bulması gereken bir problem durumu veya yapması gereken görevler verilmektedir. (3) Yönerge: Bu bölümde öğretmen tarafından hazırlanan yönerge öğrencilere verilir yönergede öğrencinin görevi yerine getirirken dikkat etmesi gereken kurallar belirtilmektedir. Yönergede çalışmaya başlamadan önce, çalışma sırasında ve çalışmanın bitiminde öğrencinin neler yapması gerektiği belirtilmiş olmalıdır. (4) Puanlama Yöntemi: Öğrencinin yaptığı çalışmanın değerlendirilmesinde kullanılacak dereceli puanlama anahtarları ve formları bulunmaktadır. Görevlerle beraber dereceli puanlama anahtarların da verilmesi gerekmektedir. Öğrenci görevin hangi kriterlere göre nasıl değerlendirileceğini bilerek görevi yapmalıdır (Kutlu, Doğan ve Karakaya, 2008).

Performans görevlerinin birçok faydalı yönlerinin bulunmasına karşın günümüzde yapılan araştırmalara göre öğretmenlerin performans görevlerini uygulama sırasında birçok sorun yaşadıkları ortaya çıkmıştır (Adanalı, 2008; Akdağ ve Çoklar, 2009; Ay, Karadağ ve Çengelci, 2008; Benli, 2010; Çiftçi, 2010; Damğa, 2008; Duban ve Küçükıymaz, 2008; Flowers, Browder, Spooner and Delzell, 2005; Sağlam Arslan, Devocioğlu Kaymakçı ve Arslan, 2009). Milli Eğitim Bakanlığı 2008'de bu konuyla ilgili olarak “ulaşılması zor kaynaklardan proje ve performans görevleri verilmesi” , “ders öğretmenlerinin yeterince rehberlik yapmaması” , “bir kısım ödevlerde kullanılan malzemelerin pahalı olması nedeniyle imkânı olmayan velilerin malzemeleri teminde zorlanması” , “ödevlerin çoğunlukla internet üzerinden hazırlandığı, çalışmaların öğrenci katkısını içermemesi” , “çalışmaların içerikleri yerine daha çok görselliklerinin değerlendirildiği” , “oldukça sık verilen görevlerin öğrencinin evdeki zamanının büyük bir bölümünü aldığı ve buna bağlı olarak velilerin de öğrenciye yardımının kaçınılmaz olduğu, bu ödevleri çoğunlukla velilerin yaptığı, bu nedenle de performans görevlerinin amacına hizmet etmediğini” bu bağlamda proje ve performans görevleri ile ilgili şu açıklamalarda bulunmuştur;

1. Proje ve performans görevlerinin öğrencilere İlgili (a) Yönetmelik ile ilgili (b) ve (c) yazı hükümleri çerçevesinde verilmesi, ders öğretmenlerinin bu görevlerin yerine getirilmesinde gerekli rehberliği yapmaları ve velileri masrafa zorlayacak proje ve performans görevlerinin kesinlikle verilmemesi,
2. Öğrencilere verilecek proje ve performans görevlerinde sınıf düzeyinin ve okulun bulunduğu çevrenin göz önüne alınması,
3. 25 Ocak 2008 tarihinde yarıyıl tatiline girecek olan ilköğretim öğrencilerimize okuma alışkanlığı kazandırılması yönünde öğretmenler tarafından seviyelerine uygun ve Bakanlığımızın tavsiye ettiği kitapların önerilmesi, bunun dışında dinlenmelerine fırsat vermek amacıyla her ne şekilde olursa olsun yarıyıl tatilinde ödev verilmemesi önerilmiştir (URL-1). Okullarımızda Sosyal Bilgiler Dersinde verilen performans görevlerinin etkililiğine ilişkin görüşlerin, bu süreçte karşılaşılan sorunların ve yaşanan zorlukların bilinmesi gerektiği düşüncesinden yola çıkılarak bu araştırma gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, İlköğretim 7. sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin performans görevlerinin etkililiği hakkında görüşlerini ortaya koymaktır.

Problem Cümlesi

İlköğretim 7.sınıf Sosyal Bilgiler dersi performans görevlerinin etkililiğine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?

Alt problemler

Araştırmanın alt problemleri şunlardır:

- 1) Performans görevlerinin verimli bir şekilde hazırlanma durumuna yönelik öğretmenlerin görüşleri nelerdir?
- 2) Performans görevlerinin etkili yanlarına ilişkin öğretmenlerin görüşleri nelerdir?
- 3) Performans görevlerinde yaşanan sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşleri nelerdir?
- 4) Performans görevleri süresince öğrencilere yeterli rehberlik yapılma durumuna yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?
- 5) Performans görevleri süresinde velilerin gerekli katkıyı sağlama durumuna yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?
- 6) Performans görevlerinin amacına ulaşılma durumuna yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?
- 7) Performans görevlerinin etkililiğini arttırmak için öğretmenlerin önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yöntemine dayalı olarak yapılmıştır. Araştırmada veri toplama amacıyla görüşme yöntemi kullanılmıştır. “Görüşme, araştırmada cevabı aranılan sorular çerçevesinde ilgili kişilerden veri toplama şeklinde ifade edilebilir. Görüşme belirli bir araştırma konusu veya bir soru hakkında derinlemesine bilgi sağlar” (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2011: 161).

Katılımcılar

Çalışma, Bingöl İli Merkez İlçesindeki 22 ilköğretim okulunda görev yapmakta olan toplam 24 7. sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmeninden, görüşmeye katılmak isteyen 22 öğretmenle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada evrenin tamamına ulaşılması amaçlandığından ayrıca örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Görüşme yapılan 22 İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmeninden 16'sı erkek, 6'sı kadındır. Öğretmenlerden 10'u "1-5 yıl" arasında, öğretmenlerden 10'u "6-10 yıl" arasında, öğretmenlerden 2'si "11-20 yıl" arasında hizmet süresine sahiptir.

Verilerin Toplama Süreci

Araştırmanın verileri, 2011-2012 öğretim yılının Nisan ve Mayıs ayında Bingöl İli Merkez İlçesinde görev yapan 22 Sosyal Bilgiler öğretmeni toplanmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Çalışmada veri toplamak amacıyla öğretmenlere yönelik görüşme formu geliştirilmiştir. Görüşme formundaki sorular literatür taraması sonucunda geliştirilmiş ve uzmanların görüşlerine sunulmuştur. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır: (1) Kişisel bilgiler bölümü. (2) 8 adet görüşme sorusu. Araştırmanın ilk aşamasında, konu ile ilgili literatür taranmış ve literatür bilgilerinden yararlanılarak görüşme soruları hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme soruları uzmanların görüş ve değerlendirilmesine sunulmuş, onların görüşlerine göre gereken düzeltmeler yapıldıktan sonra sorular uygulanmaya hazır hale getirilmiştir. Görüşme formunda yer alan sorularla performans görevlerinin hazırlanma durumu, performans görevlerinin etkili yanları, performans görevi sürecinde karşılaşılan sorunlar ve bu süreçte öğrencilere yeterli rehberlik yapılma durumu, performans görevi süresinde velilerin gerekli katkıyı sağlama durumu ve bu süreçte öğretmen ve öğrencilerin yapması gerekenler, performans görevlerinin amacına ulaşılma durumu gibi konularda öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma için gerekli kurumlardan izin alındıktan sonra görüşmeler ayarlanmış, hazırlıklar yapılmış ve görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler ikinci araştırmacı tarafından yapılmıştır. Görüşmeler araştırmacı ile görüşmeye katılan bireylerin birlikte belirledikleri yerlerde yapılmıştır. Görüşme sırasında süre sınırlandırılması yapılmayıp görüşmecinin samimi ve rahat bir şekilde tepkide bulunması sağlanmıştır. Yapılan görüşmeler en az 2 saat en fazla 3 saat sürmüştür. Görüşme ile elde edilen verilerin kaydedilmesi not alma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar tercihlerini not alma yönteminden yana kullandıkları için ses kayıt yöntemine başvurulmamıştır. Çalışmanın amacı ve nasıl gerçekleştirileceği görüşme sırasında araştırmacı tarafından belirtilmiştir.

Öğretmenler için hazırlanan görüşme formu şu sorulardan oluşmaktadır: (1) Sizce performans görevleri öğrenciler tarafından verimli bir şekilde hazırlanmakta mıdır? Açıklar mısınız? (2) Sizce performans görevlerinin etkili yanları nelerdir? (3) Sizce performans görevlerinin verilmesinde ya da yapılmasında ne tür sorunlarla karşılaşmaktadır? (4) Performans görevlerinin yapılma sürecinde öğrencilere yeterli rehberlik yapılıyor mu? Neden? (5) Sosyal Bilgiler Öğretmeni olarak performans görevi süresinde velilerin gerekli katkıyı sağladığını düşünüyor musunuz? Neden? (6) Daha etkili bir performans görevi için; öğretmenler neler yapmalıdır ve öğrenciler neler yapmalıdır? (7) Sizce performans görevleri amacına ulaşmakta mıdır? Neden? (8) Performans görevleriyle ilgili ayrıca bildirmek istediğiniz düşünceleriniz var mı?

Verilerin Analizi

Görüşme formunda yer alan soruların yanıtlarından elde edilen verilerin analizinde, nitel analiz tekniklerinden betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. " Betimsel analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir şekilde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir " (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 224). Katılımcılara bir ile yirmi iki sayıları arasında numara verilmiştir (Ö1, Ö2,...Ö22). Görüşme formundan elde edilen veriler öncelikle bilgisayarda word belgesi olarak kayıt edilmiştir. Bu kayıtlar NVivo9 nitel veri analizi programına aktarılarak çözümlenmiştir. Çözümleme sürecinde elde edilen veriler anlamlı bölümlere ayrılmış, bu bölümler

kodlanmış, benzer kodlar belirli kategorilerde bir araya getirilmiştir. Çözümlenen veriler sonucu elde edilen kategoriler ve frekans bulgular bölümünde uygun başlıklar altında verilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

“Nitel araştırmalarda geçerlik araştırmacının araştırdığı olguyu, olduğu biçimiyle ve olabildiğince tarafsız gözlemesi anlamına gelmektedir” (Kirk ve Miller, 1986 akt. Yıldırım ve Şimşek, 2011: 255). Bu araştırmada geçerliliği sağlamak için araştırmaya katılan kişilerle birebir görüşme yoluyla bilgi toplanmış, bireylerden doğrudan alıntılara yer verilerek sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Nitel araştırmalarda güvenirliliği sağlama yöntemlerinden biri de katılımcı teyididir. “Katılımcı teyidinde, veri toplamanın hemen sonunda araştırmacı topladığı verileri özetleyebilir ve katılımcıdan bunların doğruluğuna ilişkin düşünceleri belirtmesini isteyebilir. Ayrıca katılımcılar eklemek istedikleri algılar ya da deneyimler var ise bunları da bu yolla ekleme fırsatı bulmuş olurlar” (Erlandson ve diğerleri, 1993 akt. Yıldırım ve Şimşek, 2011: 269). Bu araştırma sırasında tutulan notlar, görüşme sonunda katılımcılara okutturulmuştur. Katılımcılara ekleyip çıkarmak istedikleri bir şey olup olmadığı sorulmuş ve gereken düzenleme yapılmış, son onayları alınmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri doğrultusunda elde edilen bulgular ve bu bulguların yorumlarına yer verilmiştir. Öğretmenlerin kendilerine yöneltilen sorulara verdiği yanıtlardan elde edilen bulgular, kategoriler altında ve öğretmenlerin yanıtlarından doğrudan alıntılar yapılarak verilmiştir.

1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Performans Görevlerinin Öğrenciler Tarafından Verimli Bir Şekilde Hazırlanma Durumuna Yönelik Görüşleri

Görüşme formunun 1.sorusu olan “*Sizce performans görevleri öğrenciler tarafından verimli bir şekilde hazırlanmakta mıdır? Açıklar mısınız?*” sorusuna verilen cevapların analizi sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Performans Görevlerinin Öğrenciler Tarafından Verimli Bir Şekilde Hazırlanma Durumuna Yönelik Öğretmen Görüşleri

Kategoriler	Frekans
1.Hazırlanmamaktadır	16
1.a.İnternet ortamından hazır alınması	11
1.b.Sadece not almak için hazırlanması	8
1.c.Özensiz ve hızlı bir şekilde hazırlanması	4
1.d.İçerikten çok görselliğin ön planda olması	3
1.e.Öğrencilerin seviyesinin düşük olması	1
2. Hazırlanmaktadır	5
2.a. Öğrenci düzeyinin yüksek olması	3
2.b.Bilgiye ulaşmanın kolay olması	1
3.c.Veli profilinin iyi olması	1
3.Kısmen Hazırlanmaktadır	1
3.a.Öğrenci başarısına göre değişmesi	1

Tablo 1 incelendiğinde performans görevlerinin öğrenciler tarafından verimli bir şekilde hazırlanma durumuyla ilgili öğretmenlerin görüşlerine bakıldığında, öğretmenlerin 16’sı performans görevlerinin

verimli bir şekilde hazırlanmadığını, öğretmenlerin 5'i performans görevlerinin verimli bir şekilde hazırlandığını, öğretmenlerin 1'i de performans görevlerinin kısmen verimli bir şekilde hazırlandığını belirtmişlerdir. Performans görevlerinin verimli bir şekilde hazırlanmadığını belirten öğretmenler buna neden olarak görevlerin internet ortamından hazır olarak alınmasını (f=11), sadece not almak için hazırlanmasını (f=8), özensiz ve hızlı hazırlanmasını (f=4), içerikten çok görselliğin ön planda olmasını (f=3), öğrencilerin seviyesinin düşük olmasını (f=1) belirtmişlerdir. Performans görevlerinin verimli bir şekilde hazırlandığını belirten öğretmenler buna neden olarak öğrenci düzeyinin yüksek olmasını (f=3), bilgiye ulaşmanın kolay olmasını (f=1), veli profilinin iyi olmasını (f=1) belirtmişlerdir. Performans görevlerinin kısmen verimli bir şekilde hazırlandığını belirten öğretmenler buna neden olarak, öğrenci başarısına göre değişmesini (f=1) belirtmiştir. Verilen cevaplardan, birçok öğretmenin performans görevlerinin verimli bir şekilde hazırlanmadığını düşündüğü anlaşılmaktadır.

Performans görevlerinin verimli bir şekilde hazırlanmadığını düşünen birçok öğretmenden biri: “*Öğrencilerimiz performans görevini sadece bir not alma aracı olarak görüp bir gecede ve özensiz bir şekilde yapmaktadırlar. İnternet ortamından bilgisayar çıktısı olarak herhangi bir hazırlık yapmadan teslim etmektedirler*” (Ö.1) şeklinde görüş belirtmiştir.

Performans görevlerinin verimli bir şekilde hazırlandığını düşünen bir öğretmen: “*Öğrenciler tarafından verimli bir şekilde hazırlanmaktadır. Bunun nedeni ise çalışmakta olduğum okulun öğrenci ve veli profili diğer birçok okula nazaran daha iyi olmasıdır*” (Ö.5) şeklinde görüş belirtmiştir.

Performans görevlerinin kısmen verimli bir şekilde hazırlandığını düşünen öğretmen ise: “*Kısmen hazırlanmaktadır. Bu durum öğrencilerden öğrenciye değişmektedir. Başarılı öğrenciler performans görevlerini verimli bir şekilde yaparken başarısız öğrenciler bunu angarya olarak görüp ödevi ya velilere yaptırmakta ya da bilgisayar çıktısı olarak yapmaktadır*” (Ö.6) şeklinde görüş belirtmiştir.

2. Performans Görevlerinin Etkili Yanlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri

Görüşme formunun 2.sorusu olan “*Sizce performans görevlerinin etkili yanları nelerdir?*” sorusuna verilen cevapların analizi sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Performans Görevlerinin Etkili Yanlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri

Kategoriler	Frekans
1.Öğrenciyi araştırmaya sevk etme	10
2. Öğrencilerin öğrendiklerini pekiştirerek kalıcı öğrenmeyi sağlama	8
3. İşbirliği ve sosyalleşmeyi arttırma	7
4.Bir konuda kapsamlı bilgiye ulaşmayı sağlama	6
5. Bilgiye ulaşma yöntemlerini kavratarak bilimsel araştırma basamaklarını öğretmeyi sağlama	6
6. Öğrencinin özgüvenini ve başarısını arttırma	6
7. Yaratıcı düşünmeye sevk etme	4
8.Zamanı doğru kullanmayı öğretmek kendini değerlendirmeyi sağlama	3
9.Öğrencinin sorumluluk bilincini geliştirme	3
10.El becerilerinin gelişmesini sağlama	1

Tablo 2 incelendiğinde performans görevlerinin etkili yanlarıyla ilgili öğretmenlerin görüşlerine bakıldığında, performans görevlerinin; öğrencileri araştırmaya sevk etme (f=10), öğrencilerin öğrendiklerini pekiştirerek kalıcı öğrenmeyi sağlama (f=8), işbirliği ve sosyalleşmeyi arttırma (f=7), bir konuda kapsamlı bilgiye ulaşmayı sağlama (f=6), bilgiye ulaşma yöntemlerini kavratarak bilimsel araştırma basamaklarını öğretmeyi sağlama (f=6), öğrencinin özgüvenini ve başarısını arttırma (f=6),

yaratıcı düşünmeye sevk etme (f=4), zamanı doğru kullanmayı öğretmek kendini değerlendirmeyi sağlama (f=3), öğrencinin sorumluluk bilincini geliştirme (f=3), el becerilerinin gelişmesini sağlama (f=1) gibi etkili yanları olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin vermiş olduğu cevaplardan performans görevlerinin pek çok etkili yanının olduğu anlaşılmaktadır.

Performans görevlerinin etkili yanlarıyla ilgili bir öğretmen: “*Performans görevleri öğrenciyi düşünmeye sevk eder. Öğrencileri yaratıcı olmaya sevk eder. Öğrenciyi araştırmaya sevk eder. İşbirliği içinde çalışmaya sevk eder.*” (Ö.13) şeklinde görüş belirtmiştir.

Performans görevlerinin etkili yanlarıyla ilgili başka bir öğretmen: “*Öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmesini sağlar yani öğrencide kalıcı izler bırakır. Öğrencileri araştırmaya sevk eder.*” (Ö.16) şeklinde görüş belirtmiştir.

3. Performans Görevlerinin Verilmesi ya da Yapılması Aşamasında Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Öğretmen Görüşleri

Görüşme formunun 3.sorusu olan “*Sizce performans görevlerinin verilmesinde ya da yapılmasında ne tür sorunlarla karşılaşmaktadır?*” sorusuna verilen cevapların analizi sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Performans Görevlerinin Verilmesi ya da Yapılması Aşamasında Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Öğretmen Görüşleri

Kategoriler	Frekans
1. Öğrencilerden kaynaklanan sorunlar	41
1.a.Öğrencilerin ekonomik sorunları	10
1.b.Öğrencilerin kaynak bulma sıkıntısı	7
1.c.Öğrencilerin verilen yönergeye uymamaları	7
1.d.Öğrencilerin görevleri verilen zamana kadar bitirememesi	6
1.e. Öğrencilerin yeni bir şey ortaya çıkaramaması	5
1.f. Öğrencilerin görevlerinin önemini anlayamaması	4
1.g. Öğrencilerin grup çalışmalarında karşılaşılan sorunlar	2
2.Fiziki ortamın yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar	2
3. Performans görevlerinin değerlendirilme yönteminden kaynaklanan sorun	1

Tablo 3 incelendiğinde performans görevlerinin verilmesi ya da yapılması aşamasında karşılaşılan sorunlara yönelik görüşlere bakıldığında, öğretmenlerin, öğrencilerden kaynaklanan sorunlar (f=41), fiziki ortamın yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar (f=2), performans görevlerinin değerlendirme yönteminden kaynaklanan sorun (f=1) şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin öğrenciden kaynaklanan sorunlara yönelik görüşlerine bakıldığında, öğrencilerin ekonomik sorunları (f=10), öğrencilerin kaynak bulma sıkıntısı (f=7), öğrencilerin verilen yönergeye uymamaları (f=7), öğrencilerin görevleri verilen zamana kadar bitirememesi (f=6), öğrencilerin yeni bir şey ortaya çıkaramaması (f=5), öğrencilerin görevin önemini anlayamaması (f=4), öğrencilerin grup çalışmalarında karşılaşılan sorunlar (f=2) şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin vermiş olduğu cevaplardan, performans görevlerinin verilmesi ve yapılması sürecinde özellikle öğrencilerden kaynaklanan birçok sorunla karşılaştıkları anlaşılmaktadır.

Performans görevlerinin verilmesi ya da yapılması aşamasında en çok karşılaşılan sorun olan öğrencilerin ekonomik sorunlarıyla ilgili bir öğretmen: “*Öğrencilerin maddi durumu iyi olmadığı için*

gerekli olan malzemeleri almada sorun yaşıyorlar. Çoğunlukla malzemeleri kendim alıyorum. Öğrenciler performans görevlerini önemsemiyorlar.” (Ö.13) şeklinde görüş belirtmiştir.

Performans görevlerinin verilmesi ya da yapılması aşamasında fiziksel ortamın yetersizliğinden, öğrencilerin görevlerin önemini anlayamamasından ve performans görevlerinin değerlendirme yönteminden kaynaklanan sorunu dile getiren öğretmen: “*Performans görevlerinin verilmesinde genel anlamda yaşadığımız problemlerin başında fiziki ortamların yetersizliği ve öğrencilerin bu performans görevlerinin önemini tam anlamaması gelmektedir. Ayrıca performans görevinin değerlendirilmesinde değerlendirme ölçeğini yeterli olarak görmüyorum.*” (Ö.1) şeklinde görüş bildirmiştir.

4. Performans Görevlerinin Yapılma Sürecinde Öğrencilere Yeterli Rehberlik Yapılma Durumuna İlişkin Görüşleri

Görüşme formunun 4.sorusu olan “*Performans görevlerinin yapılma sürecinde öğrencilere yeterli rehberlik yapılıyor mu? Neden?*” sorusuna verilen cevapların analizi sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4. Performans Görevlerinin Yapılma Sürecinde Öğrencilere Yeterli Rehberlik Yapılma Durumuna Yönelik Öğretmen Görüşleri

Kategoriler	Frekans
1.Rehberlik yapılmamaktadır	15
1.a.Sınıfların çok kalabalık olması	11
1.b.Ders konularının fazla olması	9
1.c.Zaman yetersizliği	8
1.d.Öğrencilerin farklı beklentiler içerisinde olması	5
1.e.Öğrencilerin isteksizliği	3
1.f.Öğrencilerin öğrenme düzeylerinin farklı olması	3
1.g. Öğretmenin bu konudaki bilgi eksikliği	3
1.ğ.Öğretmenin duyarsız olması	2
2.Rehberlik yapılmaktadır	5
2.a.Öğretmen ile öğrenciler arasındaki iyi iletişim	3
2.b.Görevin amacıyla ilgili bilgilendirme	1
2.c.Yönerge formunun asılması	1
3.Kısmen rehberlik yapılmaktadır	2
3.a.Grup olarak verilen performans görevlerinde daha çok rehberlik yapılması	1
3.b. Öğrenci sayısı az olan sınıflarda daha çok rehberlik yapılması	1

Tablo 4 incelendiğinde performans görevlerinin yapılma sürecinde öğrencilere yeterli rehberlik yapılma durumuna ilişkin öğretmenlerin görüşlerine bakıldığında, öğretmenlerin 15’i yeterli rehberlik yapılmadığını, öğretmenlerin 5’i yeterli rehberlik yapıldığını, öğretmenlerin 2’si kısmen yeterli rehberlik yapıldığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplardan, birçok öğretmenin performans görevlerinin yapılma sürecinde öğrencilere yeterli rehberlik yapamadığı anlaşılmaktadır.

Performans görevlerinin yapılma sürecinde öğrencilere yeterli rehberlik yapılmadığını belirten öğretmenler buna neden olarak, sınıfların çok kalabalık olması (f=11), ders konularının fazla olması (f=9) , zaman yetersizliği (f=8), öğretmenlerin farklı beklentiler içinde olması (f=5), öğrencilerin isteksizliği (f=3), öğrencilerin öğrenme düzeylerinin farklı olması (f=3), öğretmenin bu konudaki bilgi

eksikliği (f=3), öğretmenin duyarsız olmasını (f=2) belirtmişlerdir. Performans görevlerinin yapılma sürecinde öğrencilere yeterli rehberlik yapıldığını belirten öğretmenler buna neden olarak, öğretmen ile öğrenciler arasındaki iyi iletişim (f=3), görevin amacıyla ilgili bilgilendirme yapılması (f=1) , yönerge formunun asılmasını (f=1) belirtmişlerdir. Performans görevlerinin yapılma sürecinde öğrencilere kısmen yeterli rehberlik yapıldığını belirten öğretmenler buna neden olarak, grup olarak verilen performans görevlerinde daha çok rehberlik yapılması (f=1), öğrenci sayısı az olan sınıflarda daha çok rehberlik yapılmasını (f=1) belirtmişlerdir.

Performans görevlerinin yapılma sürecinde öğrencilere yeterli rehberlik yapılmadığına ilişkin bir öğretmen: “*Yeterli rehberlik yapılamıyor. Çünkü zaman açısından konuları yetiştirmede zaten sıkıntı yaşadığımız için öğrencilere birebir rehberlik yapamıyoruz. Öğrencilerin rehberlik yapılma konusunda isteksiz davranmaları da rehberlik yapılamama nedenlerindedir.*” (Ö.4) şeklinde görüş belirtmiştir.

Performans görevlerinin yapılma sürecinde öğrencilere yeterli rehberlik yapıldığına ilişkin bir öğretmen: “*Yapılıyor. Öğrenciler rahat bir şekilde öğretmenlerine soru sorabiliyorlar. Veli profilimiz kısmen iyi olduğu için öğrencilere gerekli rehberlik yapılıyor.*” (Ö.3) şeklinde görüş belirtmiştir.

Performans görevlerinin yapılma sürecinde öğrencilere kısmen yeterli rehberlik yapıldığına ilişkin bir öğretmen: “*Kısmen rehberlik yapılıyor. Sınıf mevcudunun az olduğu sınıflarda daha fazla rehberlik yapılıyor. Ders yükünün fazla olması, 7.sınıf ders konularının fazla olması gibi nedenlerden dolayı yeterince rehberlik yapılamıyor.*” (Ö.20) şeklinde görüş belirtmiştir.

5. Performans Görevleri Süresinde Velilerin Gerekli Katkısı Sağlama Durumuna Yönelik Öğretmen Görüşleri

Görüşme formunun 5.sorusu olan “*Sosyal Bilgiler öğretmeni olarak performans görevi süresinde velilerin gerekli katkıyı sağladığını düşünüyor musunuz? Neden?*” sorusuna verilen cevapların analizi sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5. Performans Görevleri Süresinde Velilerin Gerekli Katkısı Sağlama Durumuna Yönelik Öğretmen Görüşleri

Kategoriler	Frekans
1.Hayır, sağlamamaktadır	17
1.a.Velilerin ilgisiz olması	9
1.b.Velilerin eğitim seviyelerinin düşük olması	7
1.c.Velilerin ekonomik durumunun iyi olmaması	6
1.d.Velilerin performans görevlerini gereksiz ve zaman alıcı bulmaları	3
2. Evet, sağlanmaktadır	3
2.a.Görevi yaparken yardımda bulunma	2
2.b.Gerekli malzemeleri alma	1
3.Kısmen sağlanmaktadır	2
3.a.Bazı velilerin yardımcı olması bazılarının ise ilgisiz olması	2

Tablo 5 incelendiğinde performans görevleri süresinde velilerin gerekli katkıyı sağlama durumuna yönelik Ölerin görüşlerine bakıldığında, öğretmenlerin 17’si velilerin gerekli katkıyı sağlamadıklarını, öğretmenlerin 3’ü velilerin gerekli katkıyı sağladıklarını, öğretmenlerin 2’si velilerin kısmen katkı sağladıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin verdikleri cevaplardan, performans görevi süresinde birçok velinin gerekli katkıyı sağlamadığı anlaşılmaktadır.

Performans görevleri süresinde velilerin gerekli katkıyı sağlamadığına yönelik görüşler belirten öğretmenler buna neden olarak, velilerin ilgisiz olmasını (f=9), velilerin eğitim seviyelerinin düşük olmasını (f=7), velilerin ekonomik durumunun iyi olmamasını (f=6), velilerin performans görevlerini gereksiz ve zaman alıcı bulmalarını(f=3) belirtmişlerdir. Performans görevleri süresinde velilerin gerekli katkıyı sağladığına yönelik görüşler belirten öğretmenler buna neden olarak, görevi yaparken yardımda bulunma (f=2), velilerin gerekli malzemeleri almasını (f=1) belirtmişlerdir. Performans görevleri süresinde velilerin kısmen gerekli katkıyı sağladığına yönelik görüşler belirten öğretmenler buna neden olarak, bazı velilerin yardımcı olması bazılarının ise ilgisiz olmasını (f=2) belirtmişlerdir.

Performans görevleri süresinde velilerin gerekli katkıyı sağlamadığına yönelik görüş belirten bir öğretmen: *“Hayır düşünmüyorum. Nedenleri; velinin eğitim seviyesinin düşük olması, maddi durumunun iyi olmayışı, ilgisiz olmaları söylenebilir.”* (Ö.19) şeklinde görüş belirtmiştir.

Performans görevleri süresinde velilerin gerekli katkıyı sağladığına yönelik görüş belirten bir öğretmen: *“Evet düşünüyorum. Okulun sosyal ve fiziki çevresi iyi olduğundan çocuklarına genelde yardımcı oluyorlar.”* (Ö.3) şeklinde görüş belirtmiştir.

Performans görevleri süresinde velilerin kısmen gerekli katkıyı sağladığına yönelik görüş belirten bir öğretmen: *“Kısmen katılıyorum. Çalışmalara aktif olarak katılan ve öğrencilere yardımcı olmaya çalışan veliler mevcut. Bunun yanında çalışmalardan haberdar olmayan ya da ilgisiz kalan velilerimiz de mevcut.”* (Ö.5) şeklinde görüş belirtmiştir.

6. Daha Etkili Performans Görevi İçin Öğrenciler ve Öğretmenlerin Yapması Gerekenlerine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Görüşme formunun 6.sorusu olan *“Daha etkili bir performans görevi için; öğretmenler neler yapmalıdır ve öğrenciler neler yapmalıdır?”* sorusuna verilen cevapların analizi sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 6. Daha Etkili Performans Görevi İçin Öğrenciler ve Öğretmenlerin Yapması Gerekenlerine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Kategoriler	Frekans
1.Öğretmenin yapması gerekenler	39
1.a.Öğrencinin seviyesine uygun görevler vermek	13
1.b.Daha çok rehberlik yapmak	11
1.c.Velileri sürecin içine katarak performans görevleri hakkında bilgi vermek	6
1.d.Zamanı iyi planlamak	3
1.e.Özgüveni arttırıcı çalışmalar yapmak	2
1.f. Görevleri sınıf içinde yaptırmak	2
1.g.Derecelendirme ölçeğini hazırlamak	1
1.ğ.Öğrencilere konu farklılığı sunabilmek	1
2.Öğrencilerin yapması gerekenler	39
2.a.Birçok kaynaktan yararlanma	9
2.b.Eleştirel ve yaratıcı düşünme	6
2.c.Öğretmenlerinden kendilerine rehberlik etmelerini isteme	6
2.d.Zamanı iyi planlama	5
2.e.Kendine sağlayacağı yararı bilme ve kendine güvenme	6
2.f.Yönergeleri takip ederek yapma	3
2.g. Etkili sunum yapma	2
2.ğ.İlgi ve seviyesine uygun konu seçme	1
2.h.Kaynakça gösterme	1

Tablo 6 incelendiğinde daha etkili performans görevi için öğretmenlerin yapması gerekenlerine yönelik görüşlerine bakıldığında, öğrencinin seviyesine uygun görevler vermek (f=13), daha çok rehberlik yapmak (f=11), velileri sürecin içine katarak performans görevleri hakkında bilgi vermek (f=6), zamanı iyi planlamak (f=3), özgüveni artırıcı çalışmalar yapmak (f=2), görevleri sınıf içinde yaptırmak (f=2), derecelendirme ölçeğini hazırlamak (f=1), öğrencilere konu farklılığı sunabilmek (f=1) olduğu görülmektedir.

Daha etkili performans görevi için öğrencilerin yapması gerekenlerine yönelik görüşlerine bakıldığında, birçok kaynaktan yararlanma (f=9), eleştirel ve yaratıcı düşünme (f=6), öğretmenlerinden kendilerine rehberlik etmelerini isteme (f=6), zamanı iyi planlama (f=5), kendine sağlayacağı yararı bilme ve kendine güvenme (f=6), yönergeleri takip ederek yapma (f=3), etkili sunum yapma (f=2), ilgi ve seviyesine uygun konu seçme (f=1), kaynakça gösterme (f=1) olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin vermiş olduğu cevaplardan, daha etkili bir performans görevi için öğretmenler ve öğrencilerin yapması gereken birçok önemli görevin olduğu anlaşılmaktadır.

Daha etkili performans görevi için öğrenciler ve öğretmenlerin yapması gerekenleriyle görüşleri ilgili bir öğretmen: “*Öğretmenler öğrencinin ilgisine, seviyesine uygun performans görevi vermelidir. Öğrenciye bu görevi yapabilmesi için yeterince zaman verebilmelidir. Öğrenciler ise ilgisine, seviyelerine uygun ve yapabileceği konuları seçmelidir.*” (Ö.16) şeklinde görüş belirtmiştir.

Daha etkili performans görevi için öğrenciler ve öğretmenlerin yapması gerekenleriyle görüşleri ilgili başka bir öğretmen: “*Öğretmenler öğrencilerin ilgi ve seviyesine göre performans görevi verilmelidir. Öğretmenler öğrencilere performans görevi konularında farklılık sunabilmelidir. Öğrenciler çok farklı kaynaktan araştırma yapmalıdır. Öğrenciler performans görevlerini daha çok önemsemelidir. Öğrenciler yaratıcı düşünmeli ortaya farklı ürünler çıkarabilmelidir.*” (Ö.13) şeklinde görüş belirtmiştir.

7. Performans Görevlerinin Amacına Ulaşılma Durumuna Yönelik Öğretmen Görüşleri

Görüşme formunun 7.sorusu olan “*Sizce performans görevleri amacına ulaşmakta mıdır? Neden?*” sorusuna verilen cevapların analizi sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 7. Performans Görevlerinin Amacına Ulaşılma Durumuna Yönelik Öğretmen Görüşleri

Kategoriler	Frekans
1.Hayır, ulaşmamaktadır	16
1.a.Üst düzey zihinsel becerileri geliştirememesi	8
1.b.Bilgileri günlük hayatta kullanamaması	4
1.c.Öğretmenlerin öğrencilerin seviyelerinin üzerinde görev vermesi	3
1.d.Öğrencinin zamanının kısıtlı oluşu	2
1.e.Sadece bir konu ile sınırlı olması	1
2.Kısmen ulaşmaktadır	5
2.a.Uygulamaya dönük görevlerin amacına ulaşması teorik olanların amacına ulaşamaması	2
2.b.Bazı öğrencilerin sorgulama becerisini geliştirmesi	1
2.c.Bazı öğrencilerin yaratıcı yönünü ortaya çıkarması	1
2.d.Sadece içerik yönünden amaca ulaşması	1
3.Evet, ulaşmaktadır	1
3.a.Üst düzey zihinsel becerileri geliştirmesi	1

Tablo 7 incelendiğinde performans görevlerinin amacına ulaşıp ulaşmadığına yönelik görüşlerine bakıldığında, öğretmenlerin 16’sı performans görevlerinin amacına ulaşamadığını, öğretmenlerin 5’i

kısmen ulaştığını, öğretmenlerin 1'i ulaştığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin vermiş olduğu cevaplardan, birçok öğretmenin performans görevlerinin amacına ulaşamadığını düşündüğü anlaşılmaktadır.

Performans görevlerinin amacına ulaşmadığına yönelik görüşler belirten öğretmenler buna neden olarak, üst düzey zihinsel becerileri geliştirememesi (f=8), bilgileri günlük hayatta kullanamaması (f=4), öğretmenlerin öğrencilerin seviyelerinin üzerinde görev vermesi (f=3), öğrencinin zamanının kısıtlı oluşu (f=2), sadece bir konu ile sınırlı olmasını (f=1) belirtmişlerdir. Performans görevlerinin amacına kısmen ulaştığına yönelik görüşler belirten öğretmenler buna neden olarak, uygulamaya dönük görevlerin amacına ulaşması teorik olanların amacına ulaşamaması (f=2), bazı öğrencilerin sorgulama becerisini geliştirmesi (f=1), bazı öğrencilerin yaratıcı yönünü ortaya çıkarması (f=1), sadece içerik yönünden amaca ulaşmasını (f=1) belirtmişlerdir. Performans görevlerinin amacına ulaştığına yönelik görüşler belirten öğretmen buna neden olarak, üst düzey zihinsel becerileri geliştirmeyi sağlamasını (f=1) belirtmiştir.

Performans görevlerinin amacına ulaşmadığına yönelik görüşler belirten bir öğretmen: “*Bence ulaşmamaktadır. Öğrenciler yeterince araştırma yapmadığı için öğrencilerin araştırma sorgulama yetenekleri gelişmemektedir. Hazırlanan görevlerin özgün olmaması öğrencilerin yaratıcılıklarını ve üst düzey öğrenmelerini sağlayamamaktadır.*” (Ö.20) şeklinde görüş belirtmiştir.

Performans görevlerinin amacına kısmen ulaştığına yönelik görüşler belirten bir öğretmen: “*Kısmen ulaşmaktadır. Uygulamaya dayalı görevler mutlaka amacına ulaşır, ancak daha çok teorik bilgi isteyen görevler kâğıt üzerinde kalabilmektedirler.*” (Ö.11) şeklinde görüş belirtmiştir.

Performans görevlerinin amacına ulaştığına yönelik görüşler belirten bir öğretmen: “*Evet, ulaşmaktadır. Çünkü performans görevleri öğrencileri eleştirel düşünmeye, problem çözmeye, okuduğunu anlama ve işbirliği yapma gibi birçok beceriyi kazandırmaktadır.*” (Ö.15) şeklinde görüş belirtmiştir.

8. Performans Görevlerinin Etkiliğini Arttırmak İçin Öğretmenlerin Önerileri

Görüşme formunun 8.sorusu olan “*Performans görevleriyle ilgili ayrıca bildirmek istediğiniz düşünceleriniz var mı?*” sorusuna verilen cevapların analizi sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 8. Öğretmenlerin Performans Görevleriyle İlgili Ayrıca Bildirmek İstedikleri Düşünceleri

Kategoriler	Frekans
1.Var	19
1.a.Performans görevleri uygulamasının kaldırılması	8
1.b.Performans görevlerinin isteğe bağlı olması	7
1.c.Öğrencileri değerlendirme zorluğu	7
1.d.Haftalık ders saatinin arttırılması	4
1.e.Kılavuz kitaplarındaki performans görevleri bölgenin özelliklerine uygun olmalı	1
2.Yok	3

Tablo 8 incelendiğinde ayrıca bildirmek istedikleri düşüncelerinin olup olmadığına bakıldığında, öğretmenlerin 19'unun ayrıca bildirmek istediği düşüncesinin olduğu, öğretmenlerin 3'ünün ayrıca bildirmek istediği düşüncesinin olmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin vermiş olduğu cevaplardan, genel olarak performans görevleriyle ilgili önerilerde buldukları anlaşılmaktadır.

Performans görevleriyle ilgili olarak ayrıca görüş bildiren öğretmenler; performans görevi uygulamasının kaldırılması (f=8), performans görevlerinin isteğe bağlı olması (f=7), öğrencileri değerlendirme zorluğu (f=7), haftalık ders saatinin arttırılması (f=4), kılavuz kitaplarındaki performans görevlerinin bölgenin özelliklerine uygun olması gerektiği (f=1) şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Performans görevlerinin kaldırılmasından yana görüş bildiren öğretmenlerden biri: “*Sosyal Bilgiler 7. sınıf müfredatının yoğunluğundan dolayı her öğrencinin performans görevinin ders içerisinde ayrı ayrı değerlendirilmesinin mümkün olmadığını ve buna zamanın yeterli olmadığını geçmiş eğitim ve öğretim dönemlerinden bilmekteyiz. Bu uygulamanın kaldırılmasından yanayım.*” (Ö.1) şeklinde görüş belirtmiştir.

Performans görevlerinin isteğe bağlı olmasından yana görüş bildiren bir öğretmen: “*Bence performans görevleri tıpkı proje ödevi gibi olmalıdır. Öğrenci istediği dersten görev almalıdır. Değerlendirme için planlarda ders saati ayrılmalıdır.*” (Ö.8) şeklinde görüş belirtmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin performans görevlerinin öğrenciler tarafından verimli bir şekilde hazırlanma durumuna ilişkin bulgular incelendiğinde öğretmenlerin büyük bir kısmı görevlerin internet ortamından hazır olarak alınması, sadece not almak için hazırlanması, özensiz ve hızlı hazırlanması, içerikten çok görselliğin ön planda olması, öğrencilerin seviyesinin düşük olması nedeniyle performans görevlerinin verimli bir şekilde hazırlanmadığı şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç (Adanalı, 2008; Belet ve Girmen, 2007; Yücel, 2007) tarafından yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Yücel (2007) yaptığı araştırmada performans görevlerinin hazırlanması sürecinde öğrencilerin ödev hazırlama bahanesiyle internet bağımlısı olduğunu ve ödevlerin internette aynen kesip kopyalanarak hazırlandığını, performans ödevlerinin not yükseltmek için bir araç olarak görüldüğünü belirtmiştir. Adanalı (2008) ve Belet ve Girmen (2007) yaptıkları araştırmalarında benzer sonuçlar elde etmiştir. Öğretmenlerin diğer kısmı öğrenci seviyesinin yüksek olması, bilgiye ulaşmanın kolay olması, veli profilinin iyi olması nedeniyle performans görevlerinin verimli bir şekilde hazırlandığını ve öğrenci başarısına göre değişmesi nedeniyle kısmen verimli bir şekilde hazırlandığı hakkında görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu sonuca bakarak öğretmenlerin, performans görevlerinin verimli bir şekilde hazırlanmasında öğrencilerin ve velilerin önemli bir yere sahip olduğunu düşündükleri görülmektedir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç (İflazoğlu Saban ve Şeker, 2010) tarafından yapılan araştırmadan elde edilen sonuçla benzerlik göstermektedir. İflazoğlu Saban ve Şeker (2010) yaptıkları araştırmada performans görevinin başarısında velilerin ve öğrencilerin birtakım sorumluluklarının olduğunu belirtmiştir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin performans görevlerinin etkili yanlarına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular incelendiğinde; öğretmenler öğrencileri araştırmaya sevk ettiğini, öğrencilerin öğrendiklerini pekiştirerek kalıcı öğrenmeyi sağladığını, işbirliği ve sosyalleşmeyi arttırdığını, bir konuda kapsamlı bilgiye ulaşmayı sağladığını, öğrencinin özgüvenini arttırdığını, yaratıcı düşünmeye sevk ettiğini, bilgiye ulaşma yöntemlerini kavratarak bilimsel araştırma basamaklarını öğretmeyi sağladığını, öğrencinin özgüveni ve başarısını arttırdığını, yaratıcı düşünmeye sevk ettiğini, zamanı doğru kullanmayı öğretmekle kendini değerlendirmeyi sağladığını, öğrencinin sorumluluk bilincini geliştirdiğini, el becerilerinin gelişmesini sağladığını belirtmişlerdir. Bu sonuca bakarak öğretmenlerin, performans görevlerinin öğrenciler için birçok yararının olduğunu düşündüğü görülmektedir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç (Adanalı, 2008; Bayrakçı, 2007; Benli, 2010; Coşkun, Gelen ve Kan, 2009; Güvey, 2009; İflazoğlu Saban ve Şeker, 2010; Kurak, 2009) tarafından yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Bayrakçı (2007) araştırmasında performans görevini yapan öğrencilerin çevresiyle iletişimini ve sosyalleşmesini sağladığını belirtmiştir. Benli (2010) yaptığı araştırmada performans görevlerinin öğrencileri araştırmaya sevk ettiğini, sorumluluk duygusu kazandırdığını, öğrenilen bilgileri kalıcı hale getirdiğini, öğrencilerin becerilerini geliştirmeye yardımcı olduğunu, bu nedenle performans görevlerinin öğrenciler için önemli ve yararlı olduğunu belirtmiştir. Adanalı (2008), Coşkun, Gelen ve Kan (2009), Güvey (2009), İflazoğlu Saban ve Şeker (2010), Kurak (2009) yaptıkları araştırmalarında benzer sonuçlar elde etmiştir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin performans görevlerinin verilmesi ya da yapılması aşamasında karşılaşılan sorunlara yönelik görüşlerine ilişkin bulgular incelendiğinde; öğrencilerin

ekonomik sorunları, öğrencilerin kaynak bulma sıkıntısı, öğrencilerin verilen yönergeye uymamaları, öğrencilerin görevleri verilen zamana kadar bitirememesi, öğrencilerin yeni bir şey ortaya çıkaramaması, öğrencilerin görevlerin önemini anlayamaması, öğrencilerin grup çalışmalarında karşılaşılan sorunlar, fiziki ortamın yetersizliği, performans görevlerinin değerlendirme yöntemlerinden kaynaklanan sorunlar şeklinde görüş bildirmiştir. Bu sonuca bakarak öğretmenlerin performans görevlerinin verilmesi ya da yapılması aşamasında, öğrenciden kaynaklanan sorunlar, fiziki ortamın yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar ve performans görevinin değerlendirme yönteminden kaynaklanan sorunla karşılaştığı görülmektedir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç (Adanalı, 2008; Akdağ ve Çoklar, 2009; Ay, Karadağ ve Çengelci, 2008; Benli, 2010; Çiftçi, 2010; Damğa, 2008; Duban ve Küçükylmaz, 2008; Sağlam Arslan, Devocioğlu Kaymakçı ve Arslan, 2009) tarafından yapılan araştırmadan elde ettiği sonuçla benzerlik göstermektedir. Akdağ ve Çoklar (2009) araştırmalarında öğrencilerin performans görevlerini yaparken kaynak bulmada problem yaşadıklarını, görev yapımında zaman sorunu yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ay, Karadağ ve Çengelci (2008) araştırmalarında performans görevlerinin gerçekleşmesinde teknolojik donanım, araç gereç ve kaynak yetersizliği sorunlarla karşılaşıldığını belirtmiştir. Adanalı (2008), Benli(2010), Çiftçi(2010), Damğa (2008), Duban ve Küçükylmaz (2008) ve Sağlam Arslan, Devocioğlu Kaymakçı ve Arslan (2009) yaptıkları araştırmalarında benzer sonuçlar elde etmiştir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin performans görevlerinin yapılma sürecinde öğrencilere yeterli rehberlik yapılma durumuna dair görüşlerine ilişkin bulgular incelendiğinde; öğretmenlerin büyük bir kısmı, sınıfların çok kalabalık olması, ders konularının fazla olması, zaman yetersizliği, öğrencilerin farklı beklentiler içerisinde olması, öğrencilerin isteksizliği, öğrencilerin öğrenme düzeylerinin farklı olması, öğretmenin bu konudaki bilgi eksikliği, öğretmenin duyarsız oluşu gibi nedenlerden dolayı bu süreçte yeterli rehberlik yapılamadığı şeklinde görüş bildirmiştir. Öğretmenlerin 5'i performans görevlerinin yapılma sürecinde öğrencilere yeterli rehberlik yapıldığını, öğretmenlerin 2'si öğrencilere kısmen rehberlik yapıldığı şeklinde görüş bildirmiştir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç (Bulut, 2006; Çiftçi, 2010; Duban ve Küçükylmaz, 2008; Gömleksiz, Sinan ve Demir, 2010; Güvey, 2009; Secer, 2010; Wolf, 1995) tarafından yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Secer (2010) araştırmasında öğretmenlerin her bir öğrenciye ayırabileceği zamanın kısıtlı olması, ders araları dışında öğretmenlerin öğrencilerle görüşemediği bu nedenlerle öğretmenlerin öğrencilere yeterince rehberlik yapamadığını belirtmiştir. Wolf (1995) araştırmasında öğretim programındaki zaman sınırlılığın performans görevi ile ilgili problemlere yol açtığını belirtmiştir. Çiftçi (2010), Duban ve Küçükylmaz (2008), Gömleksiz, Sinan ve Demir (2010), Güvey (2009) yaptıkları araştırmalarında benzer sonuçlar elde etmiştir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin performans görevleri süresinde velilerin gerekli katkıyı sağlama durumuna yönelik görüşlerine ilişkin bulgular incelendiğinde; öğretmenlerin büyük bir kısmı velilerin ilgisiz olması, velilerin eğitim seviyesinin düşük olması, velilerin ekonomik durumunun iyi olmaması, velilerin performans görevlerini gereksiz ve zaman alıcı bulmaları nedenleriyle bu süreçte velilerin gerekli katkıyı sağlamadığı şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin diğer kısmı velilerin gerekli katkıyı sağladıkları ve kısmen gerekli katkıyı sağladıkları şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç (Erdal, 2007; İflazoğlu Saban ve Şeker, 2010; Sağlam Arslan, Devocioğlu Kaymakçı ve Arslan, 2009; Yılmaz, 2006) tarafından yapılan araştırmadan elde edilen sonuçla benzerlik göstermektedir. İflazoğlu Saban ve Şeker (2010) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin, velilerin okul etkinliklerine katılımlarından memnun olmadıkları sonucunu elde etmiştir. Yılmaz (2006) araştırmasında performans görevlerinin velilerin ekonomik açıdan zorlanmaları nedeniyle uygulanmadığı sonucunu elde etmiştir. Sağlam Arslan, Devocioğlu Kaymakçı ve Arslan (2009) ve Erdal (2007) araştırmalarında benzer sonuçlar elde etmiştir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin daha etkili performans görevi için öğrenciler ve öğretmenlerin yapması gerekenlerine yönelik görüşlerine ilişkin bulgular incelendiğinde; öğretmenlerin yapması gerekenlerin, öğrencinin seviyesine uygun görevler vermek, daha çok rehberlik yapmak, velileri sürecin içine katarak performans görevleri hakkında bilgi vermek, zamanı iyi planlamak, özgüveni arttırıcı çalışmalar yapmak, görevleri sınıf içinde yaptırmak, derecelendirme ölçeğini hazırlamak, öğrencilere konu farklılığı sunabilmek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yapması gerekenlerin,

birçok kaynaktan yararlanma, eleştirel ve yaratıcı düşünme, öğretmenlerinden kendilerine rehberlik etmelerini isteme, zamanı iyi planlama, kendine sağlayacağı yararı bilme ve kendine güvenme, yönergeleri takip ederek yapma, etkili sunum yapma, ilgi ve seviyesine uygun konu seçme, kaynakça gösterme olduğu görülmektedir. Bu sonuca bakarak öğretmenlerin, daha etkili performans görevi ortaya koyabilmek amacıyla hem öğretmenlere hem de öğrencilere düşen birçok görevin olduğunu düşündüğü görülmektedir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç (Adanalı, 2008; İflazoğlu Saban ve Şeker, 2010; Pratt, 2005) tarafından yapılan araştırmadan elde edilen sonuçla benzerlik göstermektedir. İflazoğlu Saban ve Şeker (2010) yaptıkları araştırmada performans görevlerinin başarısında öğretmenin sorumluluklarını “rehberlik etme, seviyeye uygun ödev verme ve değerlendirme”olarak belirtmiştir. Pratt (2005) araştırmasında; ölçme ve değerlendirme etkinliklerinde sınıf mevcutlarını azaltmak, sınıfları düzenlemek ve gerekli kaynakları sağlamak gerektiği üzerinde önerilerde bulunmuştur. Adanalı (2008), yaptığı araştırmada benzer sonuçlar elde etmiştir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin performans görevlerinin amacına ulaşma durumuna dair görüşlerine ilişkin bulgular incelendiğinde; öğretmenlerinin büyük bir kısmı, performans görevlerinin üst düzey zihinsel becerileri geliştirememesi, bilgileri günlük hayatta kullanamaması, öğretmenlerin öğrencilerin seviyelerinin üzerinde görev vermesi, öğrencinin zamanının kısıtlı oluşu, performans görevlerinin sadece bir konu ile sınırlı olması nedenleriyle amacına ulaşmadığı şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin 5’i performans görevlerinin kısmen amacına ulaştığı, öğretmenlerin sadece 1’i performans görevlerinin amacına ulaştığı şeklinde görüş bildirdiği görülmektedir. Bu sonuca bakarak performans görevlerinin birçok etkili yanının olduğuyla ilgili görüş bildirmesine rağmen öğretmenlerin büyük bir kısmı performans görevlerinin amacına ulaşmadığını düşündüğü görülmektedir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç (Çiftçi, 2010; Secer, 2010) tarafından yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Çiftçi(2010) yaptığı araştırmada performans görevlerinin çoğu kez amacına ulaşamadığı ya da kısmen ulaştığı şeklinde sonuca ulaşmıştır. Secer (2010) yaptığı araştırmada karşılaşılan sorunlardan dolayı performans görevlerinde amaca ulaşılamadığı sonucunu elde etmiştir. Ayrıca araştırmadan elde edilen bu sonucun Milli Eğitim Bakanlığı’nın 2008 yılında yaptığı performans görevlerinin amacına hizmet etmedine dair açıklamasıyla benzerlik gösterdiği söylenilebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin son olarak performans görevleriyle ilgili genel olarak birtakım önerilerde bulunduğu görülmektedir. Öğretmenlerin 8’i performans görevi uygulamasının kaldırılması şeklinde görüş bildirdiği görülmüştür. Bu şekilde görüş bildiren öğretmenlerin performans görevi uygulamasına yönelik olumsuz tutuma sahip olduğu söylenilebilir. Öğretmenlerin bir kısmı performans değerlendirmesinde zorluk yaşadığı şeklinde görüş bildirmiştir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç (Yücel, 2007) tarafından yapılan araştırmadan elde edilen sonuçla benzerlik göstermektedir. Yücel (2007) yaptığı araştırmada öğretmenlerin performans görevleriyle ilgili bilinç yönünden zayıf olduğu ve performans görevlerini tam olarak değerlendirip not veremedikleri sonucunu elde etmiştir. Öğretmenlerin diğer kısmı performans görevlerinin etkililiği açısından performans görevlerinin isteğe bağlı olması, haftalık ders saatinin artırılması, kılavuz kitaplarındaki performans görevlerinin bölgenin özelliklerine uygun olması şeklinde önerilerde bulunduğu görülmektedir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç (Secer, 2010) tarafından yapılan araştırmadan elde edilen sonuçla benzerlik göstermektedir. Secer (2010) yaptığı araştırmada öğrencilere görevlerin kendi istedikleri derslerden verilmesi ve toplam görev sayısının azaltılması durumunda öğrencilerin daha istekli olacağı, bu durumun öğretmenlerin de her bir öğrenciye ayırabileceği zamanın artmasını sağlayacağı, öğrencilerin performans görevlerini daha özenli bir şekilde hazırlamasını sağlayacağı sonucuna ulaşmıştır.

Öneriler

Elde edilen bu bulgular neticesinde bu araştırmayla ilgili şu öneriler getirilebilir:

- Öğretmenlere performans görevleri, performans değerlendirme konusunda hizmet içi eğitim verilebilir.
- Performans görevlerinin öğrencilerin olanaklarına, ilgilerine, ihtiyaçlarına, seviyelerine uygun olarak verilmesine dikkat edilmelidir.

- Performans görevleri ile ilgili öğrenci ve velilere yeterince bilgi verilmelidir.
- Öğrencilere performans görevleri konusunda daha iyi rehberlik yapabilmek, çalışmalarını daha iyi değerlendirebilmek için ayrıca bir ders konulabilir ya da etüt yapılabilir.
- Öğretmenler orijinal ürün ortaya çıkaran öğrencilerin çalışmalarını sergileyerek öğrencileri yaratıcı ve özgün çalışmalar yapmaya yönlendirebilir.
- Öğrencilere günlük yaşamında kullanabilecekleri konularda performans görevi verilmelidir.
- Öğrencilere performans görevlerini yaparken birçok kaynaktan araştırma yapmaları özendirilmelidir.
- Öğrencilere performans görevlerini yaparken yeterince süre verilmelidir.
- Performans görevlerinde iyi örnekler paylaşılmalıdır.
- Öğretmenler daha açıklayıcı ve yönlendirici yönerge hazırlayabilirler.
- Performans görevleri verilirken yönerge formu ve derecelendirme ölçeği sınıfın birkaç köşesine asılabilir.
- Performans görevinin belirlenmesinde okulun bulunduğu çevrenin özellikleri dikkate alınmalıdır.
- Okulların imkan ve olanakları artırılmalıdır.

Araştırmalara yönelik öneriler

- Performans görevlerinin sınav başarısına etkisiyle ilgili bir çalışma yapılabilir.
- Performans görevi sürecinde öğretmenlerin öğrencilerden beklentileriyle ilgili bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Adanalı, K.(2008).*Sosyal Bilgiler Eğitiminde Alternatif Değerlendirme: 5.Sınıf Sosyal Bilgiler Eğitiminin Alternatif Değerlendirme Etkinlikleri Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Akdağ,H.,Çoklar,A. N.(2009).İlköğretim 6. ve 7.Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Proje Ve Performans Görevlerini Hazırlarken Yararlandıkları Kaynaklar,İnternetin Yeri Ve Karşılaştıkları Güçlükler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.2,1–16.
- Arslan, Z. (2009). *İlköğretim II. Kademe Türkçe Dersi Performans Görevlerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ay, S., Karadağ, F. ve Çengelci, T. (2008, 2–4 Mayıs). *İlköğretim Birinci Basamakta Gerçekleştirilen Performans Görevlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri*. VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumunda sunuldu, Ankara.
- Bayrakçı, Ö. (2007). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersindeki Araştırma Ödevlerinin (Etkinlik, Performans ve Proje) Öğrencilerin Sosyalleşmesine Katkısı*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Belet, D. ve Girmen, P. (2007,5–7 Eylül). *Türkçe Dersinde Kullanılan Performans Ödevlerinin Etkililiği*. 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde sunulan bildiri, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eskişehir.
- Benli, N. (2010). *İlköğretim I. Kademe Verilen Performans Görevlerinin Öğretmen Ve Veli Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Bulut, İ. (2006). *Yeni İlköğretim Birinci Kademe Programlarının Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Büyükoztürk,Ş.,KılıçÇakmak,E.,Akgün,Ö.E.,Karadeniz,Ş.,Demirel,F.(2011).*Bilimsel Araştırma Yöntemleri*.Ankara:Pegem Akademi.

- Çepni, S. , Bayrakçeken, S. ve Semerci, A. Y. (2007). *Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara: Pegem Yayıncılık,2007.
- Çiftçi,S.(2010). The Opinions Of The Teachers İn Upper Primary Classes Concerning The Student Performance Tasks. *Elementary Education Online*, 9(3), 934–951.
- Coşkun, E. , Gelen, İ. ve Kan, M. O. (2009). Türkçe Derslerindeki Performans Görevleri Konusunda Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6, 22-55.
- Damğa, S. (2008). *YİBO ve Taşımali İlköğretim Okullarında Yeni İlköğretim Programının Uygulanabilirliğinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Duban,N. ve Küçükylmaz,E.,A.(2008).Primary Education Pre-service Teachers' Opinions Regarding to the Use of Alternative Measurement-Evaluation Methods and Techniques in Practice Schools. *Elementary Education Online*, 7(3), 769–784.
- Ekiz, D. (2003). Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metodlarına Giriş, Ankara: Anı Yayıncılık,2003.
- Elharrar, Y. (2006). *Theacher Assessment Practices and Perceptions: The use of Alternative Assessment within the Quebec Educational Reform*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Université du Quebec a Montreal, Canada.
- Erdal, H. (2007). *2005 İlköğretim Matematik Programı Ölçme Değerlendirme Kısımının İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Flowers, C. , Delzell, L. A., Browder, D., Spooner F. (2005). Teachers' Perceptions Of Alternate Assessments. *The University of North Carolina at Charlotte*, 30(2), 81–92.
- Gömleksiz,M.,N.,Sinan,A.,T.,Demir,S.(2010).İlköğretim Türkçe Dersi Proje Ve Performans Görevlerinin Gerçekleştirilme Sürecine Yönelik Öğrenci Görüşleri. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*.5(3).
- Güvey, E. (2009). *İlköğretim 1-5. Sınıf Öğretim Programlarında Yer Alan Proje Ve Performans Görevlerine İlişkin Öğretmen Ve Veli Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Hibbard K. M. (2000). *Performance Based Learning and Assessment in Middle School Science*. Larchmont: Eye on education Inc.
- İflazoğlu Saban,A.ve Şeker,M.(2010).İlköğretim 5.Sınıf Öğrencilerinin Performans Görevlerindeki Başarıları ile Ailelerin Eğitim-Öğretim Çalışmalarına Katılım Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi.*Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,19(3),361-390.
- Karagöz, D., Tekerek, M., Kaya, N., Azer, H., Alıç, M.D., Yılbat, B. ve diğerleri (2006).*İlköğretim Sosyal Bilgiler 5 Öğretmen Kılavuz Kitabı*. MEB Yayınları.
- Karip, E. (2005). *İlköğretim 1–5. Sınıf Programları Tanıtım El Kitabı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- Kaya, Z.(Editör). (2005).*Uzman Öğretmenlik Baş Öğretmenlik*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kurak, D.(2009). *İlköğretim Dördüncü Ve Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Yaptığı Proje Çalışmalarının Öğretmen Ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Kutlu, Ö. , Doğan, C. D. ve Karakaya, İ. (2008). *Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesi: Performansa ve Portfolyoya Dayalı Durum Belirleme*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kutlu, Ö. (2004,17 Ocak). *Tek Soruyla Öğrenci Performansının Belirlenmesi*. Eğitimde İyi Örnekler Konferansı, İstanbul.
- McMillian, J. (2004). *Classroom Assessment: Principles and Practice for Effective Instruction*. Boston: Pearson Education.

- MEB. (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ve Kılavuzu (4-5.Sınıflar)*. Ankara: MEB Yayıncılık.
- MEB.(2005).SosyalBilgilerÖğretimProgramı(6.ve7.Sınıflar)Web:<http://ttkb.meb.gov.tr/program.aspx?islem=1&l> adresinden 12.03.2012 tarihinde alınmıştır.
- Nitko, A. J. (2004). *Educational Assessment of Students*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Oosterhof, Albert (2003). *Developing and Using Classroom Assessment*. 3. Baskı. New Jersey: Person Education Inc.
- Perlman, Cartney C. (2002). *Performans assessment: Designing Appropriate Performans Task and Scoring Rubrics*. In C. Boston's (Eds.), MD: ERIC Clearinghouse on Assessment and Evaluation.
- Pratt, A.J. (2005). *Authentic Assessment and Evaluation: Approaches at the North Island Distance Education School*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Royal Roads University, Canada.
- Sağlam Arslan,A.,Devecioğlu Kaymakçı,Y. ve Arslan,S.(2009). Alternatif Ölçme-Değerlendirme Etkinliklerinde Karşılaşılan Problemler: Fen Ve Teknoloji Öğretmenleri Örneği. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.28,1-12.
- Secer, M. (2010). *İlköğretim Öğrenci ve Öğretmenlerinin Performans Görevleri ve Bu Görevlerde İnternet Kullanımı Hakkındaki Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Shepardson, D. P. (2001). *Assessment in Sciences A Guide to Professional Devolopment and Classroom Practice*(Third edition). London: Kluwer Academic Publisher.
- URL-1: *Proje ve Performans Görevleri*.Web:
http://www.ogretmenevi.net/index.php?option=com_content&task=view&id=400&Itemid=32 adresinden 12.03.2012 tarihinde alınmıştır.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H.(2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Veri Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, A. (2006). *İlköğretim Okullarında Etkililik Sağlanması İçin Öğretmenlerin Ailelerden Beklentileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Yücel, A. (2007). *İlköğretimde 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Verilen Performans Ödevleri Hakkında Öğretmen-Veli-Öğrenci Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.